

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/141/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5715204904
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5715204904.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcov 1/ J. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. B. XXX, XXX XX V. O. M., 2/ B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. B. XXX, XXX XX V. O. M., žalobcovia obidvaja v zastúpení JUDr. Roman Jurík, advokát, so sídlom B. XX, XXX XX G. J., proti žalovanej: ČSOB stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Radlinského 10, 813 23 Bratislava, IČO 35 799 200, v zastúpení právne - URBÁNI & Partners s. r. o. so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, IČO 36 646 181, o určenie neexistencie záložného práva, na základe odvolania žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Martin, č.k. 15C/167/2015-257 zo dňa 14.12.2016, takto

rozhodol:

Z a m i e t a procesný návrh žalobcov 1/ a 2/ na prerušenie konania.

P o t v r d z u j e v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia (po pripustení zmeny žaloby na pojednávaní konanom dňa 03.10.2016) domáhali voči žalovanej o určenie neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území E. B., Obec E. B., stavba - rodinný dom so súpis.č. XXX na parc. registra „C“ parc.č. 390/3 a pozemky vedené ako parcely registra „C“ pod parc.č. 390/2 o výmere 651 m², parc.č. 390/3 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 139 m², zapísané na liste vlastníctva č.XXX.

2. Žalovanej (ako úspešnej strane sporu v celom rozsahu) priznal súd právo na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ (neúspešné strany sporu).

3. Súd sa prioritne zaoberal charakterom žaloby, ktorej predmetom je určenie neexistencie záložného práva, následne konštatoval, že ide o žalobu podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobcovia zdôvodnili naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, že sa jedná o zásah do ich práva na bývanie, čo je právom ústavným. Naliehavý právny záujem žalobcov spočíva v tom, že vlastnícke právo je Ústavou SR aj medzinárodnými zmluvami chránené ako základné právo (čl. 20 Ústavy SR). Žalobcovia majú právo na nedotknuteľnosť súkromného a rodinného života (čl. 19 Ústavy SR), ako aj právo na nedotknuteľnosť obydlia (čl. 21 Ústavy SR).

4. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcovia 1/ a 2/ uzatvorili dňa 18.12.2006 so žalovanou zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 17163914/475747204. Na základe tejto

zmluvy bol žalobcom 1/ a 2/ poskytnutý mimoriadny medziúver pod č. 17163914 vo výške 1.500.000,- Sk a zároveň im bol poskytnutý aj stavebný úver pod číslom 475747204 vo výške 150.000,- Sk. Na zabezpečenie predmetnej zmluvy bola dňa 18.12.2006 uzavretá zmluva o zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „záložná zmluva“). Predmetom záložnej zmluvy podľa čl. I bolo zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam za účelom zabezpečenia pohľadávky záložného veriteľa. Žalovaná v predmetnom zmluvnom vzťahu bola v pozícii záložného veriteľa a žalobcovia 1/ a 2/ sa stali záložcami nehnuteľností. Podľa čl. II zmluvy o záložnom práve záložné právo sa zriadilo na nehnuteľnosť zapísanú na LV č. XXX za účelom zabezpečenia pohľadávky, ktorá vznikla zo zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 17163914/475747204 (ďalej len „úverová zmluva“), pohľadávky na uhradenie úrokov, úrokov z omeškania a všetkých poplatkov, účelne vynaložených nákladov vyplývajúcich z úverovej zmluvy, pohľadávky, ktorá vznikne v dôsledku odstúpenia od úverovej zmluvy alebo v dôsledku jej výpovede, alebo oznámením o predčasnej splatnosti poskytnutého úveru, pohľadávky, ktorá vznikne z dôvodu bezdôvodného obohatenia, z dôvodu zániku úverovej zmluvy iným spôsobom, ako splnením, odstúpením alebo vypovedaním. Záložná zmluva bola na základe podaného návrhu na vklad do katastra nehnuteľností zapísaná na predmetnom LV pod V 4720/06. Žalobcovia 1/ a 2/ prestali splácať poskytnutý mimoriadny medziúver a stavebný úver (úver riadne splácali do roku 2009), stalo sa tak z dôvodu úrazu žalobcu 2/ a dlhodobej práceneschopnosti a od roku 2013 z dôvodu, že obaja sa stali invalidnými dôchodcami a dostali sa do vážnych finančných problémov. Žalobcovia tvrdili, že žalovanú požiadali o splátkový kalendár, tá im však ponúkla dlh splácať v splátkach po 4.800 eur, čo pre nich bolo neúnosné. Následne im boli ponúknuté splátky vo výške 950 eur, čo bolo takisto z ich strany nemožné splniť.

5. Súd z vykonaného dokazovania zistil ďalej, že žalovaná ku dňu 31.05.2014 z dôvodu, že žalobcovia 1/ a 2/ prestali splácať mimoriadny medziúver a stavebný úver, odstúpila písomne od úverovej zmluvy jednostranným právny úkonom zo dňa 03.06.2014 (odkaz súdu na č.l. 27 spisu), pristúpila ku zosplatneniu celého zostatku úveru a zároveň vyzvala žalobcov k zaplateniu celej splatnej sumy aj s príslušenstvom vo výške 52.977,73 eur. Odstúpenie žalovanej od úverovej zmluvy ku dňu 31.05.2014 bola nespornou skutočnosťou. Žalobcovia zotrúvali na tom, že odstúpením žalovanej od úverovej zmluvy, zmluva bola zrušená od začiatku a keďže záložná zmluva ako akcesorická zmluva je viazaná na úverovú zmluvu, došlo tak aj k zániku záložnej zmluvy, preto od počiatku neexistuje právo žalovanej na vykonanie záložného práva na základe tejto zmluvy. Na obranu svojej argumentácie poukazovali žalobcovia aj na závery Najvyššieho súdu SR prijaté v rozhodnutí sp.zn. 2 Obo/74/2008. S uvedeným názorom žalobcov sa súd nestotožnil, poukázal na iné závery v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4 Obo/202/99, ktoré judikovalo, že zabezpečená pohľadávka z úverovej zmluvy nezmenila svoj právny dôvod potom čo veriteľ od zmluvy odstúpil. Vychádzajúc z tohto právneho názoru okresný súd uzavrel, že odstúpením od úverovej zmluvy záložná zmluva nezanikla od počiatku a záložné právo existuje.

6. Nebolo ďalej sporné, že v dôsledku nezaplatenia zosplatneného záväzku vyplývajúceho z úverovej zmluvy, žalovaný oznámil žalobcom listom zo dňa 04.03.2015 začatie výkonu záložného práva podľa § 151 I OZ formou odpredaja založených nehnuteľností. Žalobcovia spochybňovali postup žalovanej pri výkone záložného práva, podľa nich postup žalovanej môže predstavovať nekálú obchodnú prax a rozpor s dobrými mravmi. Tvrdili, že záložné právo vôbec nevzniklo, preto neexistuje, v tejto časti dohoda mala charakter nekalej obchodnej praxe. Pri hodnotení tejto argumentácie žalobcov súd poukazuje na vykonané dokazovanie, ktoré preukázalo, že finančné prostriedky boli požičané žalobcom 1/ a 2/, úver im bol poskytnutý, záložná zmluva bola uzavretá v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, uvedený hmotno-právny predpis v § 151b umožňuje zriadiť záložné právo písomnou zmluvou. Aj v konkrétnej súdnej veci záložná zmluva bola uzavretá písomne, obsahovala všetky podstatné náležitosti, t.j. aké pohľadávky zabezpečuje, čo je predmetom zálohu, všeobecnú hodnotu záložného práva s príslušenstvom podľa znaleckého posudku. Záložné právo je právny inštitút slúžiaci na zabezpečenie záväzku rovnako ako iné zabezpečovacie inštitúty (§ 544 - § 558 OZ), kedy plní zabezpečovacu a uhradzovaciu funkciu pre veriteľa zabezpečenej pohľadávky. Samotná existencia záložného práva v prejednávanej veci nie je v rozpore s dobrými mravmi tak, ako to uvádzajú žalobcovia 1/ a 2/. Bola im poskytnutá nemalá finančná čiastka, u žalobcov nešlo o krátkodobé omeškanie v súvislosti s plnením zabezpečenej pohľadávky a za súčasnej právnej úpravy zabezpečenie veriteľa záložným právom je dôležitým právny prostriedkom. Existuje pohľadávka, ktorá nie je zaplatená a na jej zabezpečenie bolo v súlade so zákonom zriadené záložné právo. Ide o primerané a zákonom dovolené prostriedky právnej ochrany v riešenom právnom vzťahu, ktorý tu bol medzi žalobcami a žalovanou a zo strany ktorej nedošlo k žiadnemu pochybeniu. Výkon záložného práva umožňuje vnútroštátna norma (§ 151j

ods.1 OZ) aj dobrovoľnou dražbou, v prípade dražby sú veľmi široké právne prostriedky ochrany, či sú to konania o určení neplatnosti dražieb, ktoré práve v prípade nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie nie sú ani obmedzené lehotou uvedenou v § 21 Zákona o dobrovoľných dražbách. V prípade, že by došlo k výkonu dražby aj príklepu v rozpore so zákonom, žalobcovia majú dosť účinných právnych prostriedkov ochrany.

7. Pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ na obranu svojich skutkových tvrdení sa odvolávajú na závery uznesenia Ústavného súdu SR PL-ÚS 23/2014 tie riešili odlišné skutkové a právne okolnosti, než tomu ide v súdnej veci. Žalobcovia tvrdia, že majú právo na nedotknuteľnosť súkromného a rodinného života a právo na nedotknuteľnosť obydli. Potvrdili, že od roku 2009 majú problém so splácaním finančných prostriedkov, ktoré im boli poskytnuté na základe uzavretej zmluvy. Ani do roku 2016 k realizácii výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo strany žalovanej nedošlo z dôvodu vydania predbežného opatrenia. Za celú dobu od roku 2009 až do roku 2016 žalobcovia 1/ a 2/ súdu nepreukázali, že by robili nejaké kroky v súvislosti so splácaním predmetnej pohľadávky. Od zosplatnenia úveru až ku dňu vydania rozhodnutia v aktuálne súdnej veci uhradili žalovanej len dve malé splátky, čo je potrebné zohľadniť v súvislosti s riešením konkrétneho prípadu. V súhrne všetkých dôvodov dospel súd k záveru, že neexistujú žiadne dôvody pre určenie neexistencie záložného práva žalovanej na nehnuteľnostiach žalobcov a ich žalobu zamietol.

8. S poukazom na predmet konania - o určenie neexistencie záložného práva, súd nezistil dôvod podrobiť kontrole samotnú zmluvu o medziúvere a stavebnom úvere čo sa týka neprijateľnosti zmluvných podmienok. Súd poznamenal s odkazom na § 298 ods. I Civilného sporového poriadku (ďalej CSP), že aj v prípade spotrebiteľského sporu určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v konkrétnom znení vo výroku rozsudku je iba fakultatívna možnosť súdu.

9. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia 1/ a 2/. V úvode odvolania namietali nedostatok dôvodov rozhodnutia, z ktorého podľa ich názoru nevyplýva ako dospel súd k záveru vyjadrenému vo výroku.

10. Argumentujú ďalej tým, že v záujme vytvorenia pevného právneho vzťahu medzi stranami sporu sa domáhajú podanou žalobou vyslovenia neexistencie záložného práva. Takto postavená určovacia žaloba má preventívny charakter. Rozsudok s výrokom o neexistencii záložného práva vylučuje akékoľvek budúce spory v tejto otázke, je verejnou listinou spôsobilou na zápis do katastra a plne vyhovuje súčasnej judikatúre Najvyššieho súdu SR.

11. Súd v ďalšej časti odôvodnenia, hoc vyslovil absenciu naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe, analyzuje samotné záložné právo žalovanej. Súd konštatuje, že záložné právo platne vzniklo a nikdy nezaniklo, navyše, oni (odvolatelia) si nezaslúžia súdnu ochranu svojich práv s charakterom základných práv chránených ústavou a medzinárodnými zmluvami, pretože to oni boli nedisciplinovaní a nesplácali úver. Súd nezohľadnil, že ich neschopnosť splácať úver bola daná objektívne, následkom ochorení, úrazov, nezamestnanosti, všetky tieto okolnosti nastali po vzniku globálnej hospodárskej a finančnej krízy, ktorá sa nevyhla ani regiónu v ktorom bývajú. Ide o skutočnosť všeobecne známu, ktorú nie je potrebné dokazovať.

12. Argument súdu o širokých možnostiach následnej ochrany práv po uskutočnení dražby rozhodne podľa odvolateľov neobstojí. Podľa ich názoru „širokou možnosťou“ len možnosť (nutnosť) podania žaloby na neplatnosť dražby v prekluzívnej dvojmesačnej lehote a čkanie na nariadenie ďalšieho neodkladného opatrenia, ktorým by si zachránili strechu nad hlavou a ktorým by sa zabránilo nekontrolovateľnej reťazi prevodov vlastníctva nehnuteľnosti, pri dražbách tak bežnej. Vytýkajú súdu, že im odoprel ochranu ich základných práv bez toho, aby to náležite odôvodnil. Napadnutý rozsudok je zmätočný, nepreskúmateľný. Faktom je, že žiadnou žalobou na plnenie by nedosiahli sledovaný cieľ, ochranu svojich základných práv.

13. Odvolatelia uvádzajú v odvolaní aj tzv. „novoty“, že v čase po vydaní napadnutého rozsudku žalovaná si začala uplatňovať peňažnú pohľadávku podľa odvolateľov civilizovaným spôsobom žalobou na všeobecnom súde dňa 19.12.2016, oni prevzali platobný rozkaz OS Bratislava II sp.zn. 12Csp/88/2016-53, v predmetnom spore žalovaná (v postavení žalobcu) sa domáha od nich zaplataenia istiny 65.021,82 eur s príslušenstvom. Proti platobnému rozkazu vydanému v uvádzanom konaní podali odpor spolu s námietkou miestnej príslušnosti. Čelia aktuálne dvom hrozbám, jednak hrozbe dražby

predbežne zakázanej a hrozbe právoplatného rozsudku na plnenie vo výške 65.021,82 eur spolu s úrokmi z omeškania s povinnosťou nahradiť trovy konania. Na druhej strane žalovanej „hrozí“, že získa výťažok z dražby a ešte aj bude, zrejme doživotne exekvovať sumu prevyšujúcu samotnú istinu pôvodne poskytnutého úveru. Podľa názoru súdu veriteľ má len práva a dlžník má len povinnosti. Takýto výklad právnych vzťahov osobitne ak ide o vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy a také dôležité práva ako právo na nedotknuteľnosť obydľia, súkromného a rodinného života a práva vlastníť majetok, zásadne prekračuje rámec ústavnosti.

14. V súhrne všetkých horeuvedených dôvodov žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhajú zrušenia rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiada potvrdenie rozsudku pre vecnú správnosť. Argumentuje najmä tým, že samotná žaloba ešte v dobe pred pripustením petitu bola nedôvodná, pritom žalobcovia ani po zmene petitu žaloby nezmenili dôvody podstatné pre vyhovie ich žalobe. Žalobcami tvrdená neexistencia záložného práva nemá oporu v právnom poriadku. Označený typ zmluvy (jej uzatvorenie) je výsledkom zmluvnej autonómie oboch strán - záložcu i záložného veriteľa. Hlavný záväzok je v danom prípade nesporný, jestvujúci. Záložná zmluva tak zabezpečuje platný hlavný záväzok, zánikom zabezpečenej pohľadávky zanikne aj záložné právo viaznuce na nehnuteľnostiach žalobcov. Ústavný súd SR v uznesení IV ÚS 123/08 z 10. apríla 2008 konštatoval, že okolnosti týkajúce sa obligačného dlžníka nemajú dopad na záväzok záložného dlžníka zabezpečený záložným právom a nemôže mať za následok zánik jeho povinností voči veriteľovi. Najvyšší súd SR už v rozsudku sp.zn. 1Obo/95/03 zdôraznil, že záložné právo má uhradzovaciu funkciu a práve s týmto cieľom aj sporové strany pristúpili k uzavretiu záložnej zmluvy. Žalovaná poukazuje aj na rozdiel medzi dôsledkami zániku záväzku ex-tunc a ex-nunc, teda pokiaľ ide o právne dôsledky pre prípad odstúpenia od zmluvného vzťahu, keďže nesporne bolo v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané, že „porušiteľmi“ hlavného záväzku sú samotní žalobcovia, nemôže byť porušenie záväzku na prospech samotného porušiteľa. Ide najmä o prípady, kedy porušenie povinností dlžníka vedie veriteľa k uplatneniu prostriedkov právnej ochrany, ktorým je často najmä právo odstúpiť a ukončiť tak zmluvný záväzok. Aj zo znenia záložnej zmluvy je zrejmé, že táto nie je „zabezpečením existencie úverovej zmluvy“, ale zabezpečuje pohľadávky uvedené v čl. II zmluvy. Nie je možné sa stotožniť s tvrdením, že záložné právo neexistuje, resp. že predmetná záložná zmluva zanikla od počiatku. Súhlas s uvedeným konštatovaním by malo za následok bezbrehú podporu tých, ktorí zmluvu porušujú a výkon práva (odstúpenie od zmluvy) by pre veriteľa znamenalo ešte horšiu pozíciu, čo je právne neudržateľné, nelogické, v rozpore s právnymi normami a princípmi súkromného práva.

16. Žalovaná zdôrazňuje, že platná záložná zmluva bola v katastrálnom konaní riadne vložená do katastra nehnuteľností, čo spôsobuje vznik záložného práva (§ 151e ods. 2 Občianskeho zákonníka). Záložné právo v čase rozhodovania súdu trvá, nebola zistená žiadna skutočnosť svedčiaca o opaku. Žalovaná namietá, že žalobcovia sa snažia doceliť svojho majetkového prospechu, ktorého výsledkom by bolo znemožnenie uspokojenia jej pohľadávok, ktorých zabezpečenie dobrovoľne žalobcovia učinili za účelom získania peňažných prostriedkov.

17. Žalobcovia v priebehu odvolacieho konania predložili procesný návrh na prerušenie konania (odkaz odvolacieho súdu na č.l. 294, 295) ktorý zdôvodnili tým, že medzi totožnými stranami sporu (v opačnom postavení) je vedené konanie o zaplatenie 65.021,82 eur s príslušenstvom. Žaloba napadla pôvodne OS Bratislava II sp.zn. 12 Csp/88/2016, tento súd však vec postúpil na základe uplatnenej námietky miestnej príslušnosti (v odpore proti platobnému rozkazu) Okresnému súdu Martin. Zo žaloby je zrejmé, že žalovaná (v konaní 7Csp/81/2017 žalobca) sa domáha nároku z právneho dôvodu - úverovej zmluvy, domáha sa tak plnenia. Z judikátu R 25/2017 (uznesenie Najvyššieho súdu SR 8Cdo/125/2016) vyplýva, že konanie o plnenie predstavuje prekážku litispendencie pre konanie o neexistenciu záložného práva. Konanie o žalobe na splnenie povinnosti vytvára prekážku litispendencie pre konanie o žalobe o určenie, pretože otázka, či tu právo je alebo nie je, bude posúdená v konaní o žalobe na plnenie z toho istého právneho vzťahu alebo práva.

18. Krajský súd Žilina, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie podala na to oprávnená strana sporu, v zákonnej lehote proti rozsudku, ktorému je odvolanie prípustné, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP) postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v celom

rozsahu podľa § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožnil aj s písomným odôvodnením napadnutého rozhodnutia a len na zvýraznenie vecnej správnosti jeho záverov považuje za svoju povinnosť zaujať stanovisko k podstatným odvolacím argumentáciám žalobcov 1/ a 2/.

19. Krajský súd sa nestotožnil s odvolacou argumentáciou žalobcov 1/ a 2/, ktorí poukazujú na nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie pre nedostatok jeho dôvodov. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd skutkový stav veci zistil správne a spor uzavrel v súlade s právom. V dôvodoch rozhodnutia vyčerpávajúco vyargumentoval, z akých okolností vychádzal, označil ustanovenia právnych predpisov, ktoré pri právnom posúdení veci aplikoval, dal relevantné odpovede v rozhodnutí, aké úvahy ho viedli ku konštatácii neopodstatnenosti žaloby. Písomné odôvodnenie rozhodnutia, ako po stránke formálnej, tak aj po stránke vecnej, garantuje stranám sporu (účastníkom konania) právo na spravodlivý proces.

20. Vykonané dokazovanie nepochybne preukázalo, že žalobcovia 1/ a 2/ so žalovanou uzavreli dňa 18.12.2006 zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č.17163914/475747204, v zmysle ktorej im bol poskytnutý stavebný úver vo výške 1.500.000,- Sk (po prepočte konverzným kurzom v sume 49.790,88 eur) a stavebný úver vo výške 150.000,- Sk (po prepočte konverzným kurzom 4.979,09 eur). Na zabezpečenie tejto pohľadávky účastníci zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere (aktuálne strany sporu) uzavreli dňa 18.12.2006 zmluvu o zriadení záložného práva ku konkrétne vymedzeným nehnuteľnostiam zapísaným na LV XXX v k.ú. E. B. vo vlastníctve žalobcov 1/ a 2/. Hodnota predmetu záložného práva podľa znaleckého posudku zodpovedala sume 82.984,80 eur. Vykonané dokazovanie preukázalo, že žalobcovia 1/ a 2/ svoju povinnosť splácať dlh riadne a včas (ako sa k tomu zaviazali zmluvne) od roku 2009 nespĺnili, tvrdili, že sa tak stalo z objektívnych dôvodov, a to z dôvodu vážneho onemocnenia a úrazu žalobcu v 2/ rade a od roku 2013 z dôvodu, že sa stali invalidnými dôchodcami v dôsledku ochorenia a úrazu. Ďalšou nepochybnou skutočnosťou je, že žalovaná listom zo dňa 03.06.2014 oznámila žalobcom, že od úverovej zmluvy odstupuje.

21. Žalobcovia (odvolatelia) podstatnú vecnú stránku svojho odvolania o určenie neexistencie záložného práva zdôvodnili tým, že odstúpením žalovanej od úverovej zmluvy bola zrušená aj zmluva o záložnom práve vzhľadom na jej akcesorický charakter. S touto odvolacou argumentáciou žalobcov sa ale odvolací súd nestotožnil.

22. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (záloh), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

23. V súdnej veci záložné právo na nehnuteľnosti žalobcov bolo zriadené písomnou zmluvou (§ 151b ods. 1 OZ), v zmluve o zriadení záložného práva bola určená aj pohľadávka (žalovanej), ktorú zabezpečuje a konkrétne vymedzenie záloh (§ 151b ods.2 OZ). Pre vznik záložnej zmluvy bola splnená aj zákonná podmienka - zápis do katastra nehnuteľností (zavkladovanie), keďže sa jednalo o zriadenie záložného práva k nehnuteľnosti. Uvedené skutočnosti preukazujú nielen listinné dôkazy ale aj zhodné tvrdenia strán sporu.

24. Ďalšou nepochybnou skutočnosťou je existencia pohľadávky veriteľa voči žalobcom, ktorý svoj záväzok zaplatiť úver voči žalovanej nespĺnili. Ani odstúpením od zmluvy pohľadávka (dlh) z úveru nezanikla, naďalej trvá, žalobcovia netvrdili v odvolaní, že by pohľadávku na zabezpečenie ktorej záložné právo bolo zriadené, medzičasom žalovanej zaplatili.

25. Jednotlivé dôvody zániku záložného práva Občiansky zákonník upravuje v § 151md, ods. I. Občiansky zákonník v predmetnom ustanovení neuvádza „ dôvod zániku záložného práva „, v dôsledku odstúpenia veriteľa od úverovej zmluvy. Navyše súdna prax zastáva názor, že ak bola pohľadávka veriteľa vyplývajúca z úverovej zmluvy zabezpečená záložným právom, odstúpením veriteľa od zmluvy o úvere záväzok záložného dlžníka nezanikol (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4 Obo 102/1999), z toho vyplýva, že záložný veriteľ je naďalej oprávnený požadovať uspokojenie svojej pohľadávky zo zálohu.

26. Odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, prípade zaplatiť aj úroky, menia sa iba podmienky za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. V súdnej veci záložná zmluva slúžila na zabezpečenie pohľadávky vzniknutej z úverovej zmluvy, podstatné je, že zabezpečenie pohľadávky nezaniklo, pretože pohľadávka veriteľa (žalovanej) žalobcami (dlžníkmi) uspokojená nebola. Krajský súd dodáva, že aj v prípade, že by sa malo jednať o pohľadávku z bezdôvodného obohatenia v dôsledku odstúpenia od úverovej zmluvy, vždy ide o tú istú pohľadávku, len z iného právneho dôvodu, avšak o pohľadávku neuspokojenú, nezaplatenú. V každom prípade ide o pohľadávku ktorej vznik tkvie v úverovej zmluve. Záložné právo zriadené záložnou zmluvou je zabezpečovacím právnym inštitútom pohľadávky z úverovej zmluvy, zabezpečuje celkovú návratnosť z titulu úveru poskytnutých peňažných prostriedkov, odstúpením žalovanej od úverovej zmluvy nezaniklo.

27. V súhrne všetkých horeuvedených skutočností správne uzavrel okresný súd podstatnú vecnú otázku namietanú odvolateľom, t.j. že v dôsledku jednostranného odstúpenia žalovanej od zmluvy o úvere záložné právo nezaniklo, existuje.

28. Obdobne za nedôvodný vyhodnotil krajský súd procesný návrh žalobcov, ktorí sa domáhali prerušenia konania až do doby právoplatného skončenia konania o žalobe na plnenie podanú žalovanou voči nim titulom zaplata pohľadávky plynúcej z totožnej úverovej zmluvy. Žalobcovia opreli svoj procesný návrh o závery rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8 Cdo/125/2016 zo dňa 22.2.2017. V predmetnom rozhodnutí sa vychádzalo z odlišnej procesnej situácie než je tomu v aktuálne súdnej veci.

29. Podľa záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/125/2016 z 22. februára 2017 - „začatie konania o žalobe na splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vytvára prekážku litispendencie v konaní o neskôr podanej žalobe protistrany na určenie, že záložné právo vyplývajúce z tej istej záložnej zmluvy nevzniklo. V aktuálne súdnej veci bolo skôr začaté konanie žalobcov 1/, 2/ o určenie, že záložné právo vyplývajúce zo záložnej zmluvy nevzniklo (resp. neexistuje) a až neskôr (v roku 2016) bolo voči žalobcom 1 a 2 začaté konanie o žalobe na splnenie peňažnej povinnosti titulom nezaplateného úveru. V aktuálne súdnej veci o určenie, že záložné právo nie je (neexistuje) nevzniklo, neskôr začaté konanie o žalobe na splnenie peňažnej povinnosti nepredstavuje podľa názoru odvolacieho súdu prekážku litispendencie.

30. Odvolací súd nezistil obligatórny dôvod pre prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, keďže súvisiace otázky pre rozhodnutie v merite veci v aktuálnom konaní je odvolací súd oprávnený riešiť. Neexistoval ani tzv. fakultatívny dôvod prerušenia konania podľa § 164 CSP, keďže výsledky konania o peňažné plnenie - splnenie dlhu z úverovej zmluvy (t.j. v akej výške bude povinnosťou žalobcov svoj dlh žalovanej zaplatiť - keďže ich dlh naďalej trvá) pre aktuálne konanie o určenie existencie, neexistencie záložného práva významné nie sú.

31. V súvisiacom výroku o náhrade trov prvostupňového konania rozhodnutie súdu prvej inštancie zohľadňuje princíp úspechu/neúspechu strán v spore. Vychádzajúc z toho, že žalovaná bola plne úspešná v prvostupňovom konaní je v súlade s § 255 ods. 1 CSP aj priznanie nároku tejto úspešnej procesnej strane na náhradu trov voči neúspešným stranám sporu, teda voči žalobcom 1/ a 2/.

32. V odvolacom konaní žalobcovia úspešní ohľadne svojho odvolania neboli. Úspešnou stranou sporu bola žalovaná. Z tohto dôvodu krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v aplikácii s § 255 ods. 1 CSP žalovanej ako úspešnej strane sporu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % od žalobcov 1/ a 2/ (neúspešných v odvolacom konaní). O výške týchto trov rozhodne v samostatnom uznesení okresný súd (§ 262 ods.2 O.s.p.).

33. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 CSP.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody), čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia uznesenia v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.